

Badeplan for Rødt Oslo 2025 - 2029

Folkehelse, inkludering og miljø

Oslo har godemuligheter for bading og svømming, både innendørs og utendørs, men de gir ikke et tilstrekkelig tilbud. Svømmeopplæring, tilgang til badeplasser og bevaring av miljøet er grunnleggende for innbyggernes helse og trivsel. Likevel står byen overfor betydelige utfordringer knyttet til kapasitet, tilgjengelighet og miljø. Rødt Oslo mener at en helhetlig badeplan er nødvendig for å sikre at alle har lik tilgang til trygge badeforhold, bademuligheter og byens felles natur.

---

1. Folkehelse, svømmeopplæring og inkludering

Et godt svømme- og badetilbud er viktig for alle innbyggerne i Oslo. Svømming er bokstavelig talt en livsviktig ferdighet, og bading bidrar til god folkehelse. Svømmeanleggene er både folkehelseanlegg, trenings- og konkurranseanlegg, samt viktige læringsarenaer for barn, unge og voksne. Svømming er også en del av skolens kompetansemål. Svømmeopplæringen i Oslo preges av manglende kapasitet i svømmehaller og store ressurser som brukes på transport til badeanlegg langt unna skolene.

Svømming er en svært populær idrett blant barn og unge (6 - 19 år) i Oslo. Det er den tredje mest populære idretten blant gutter, og den femte mest populære idretten blant jenter (tall fra 2022).

I 2023 var det 923 302 besøkende ved kommunale svømmeanlegg i Oslo. Av disse besøkene utgjorde 50% innbyggere som benyttet badene, 26% kom gjennom svømmeidretten, 22% av besøkene var i forbindelse med skolesvømming og de resterende 2% var andre leietakere.

Generelt er det stort behov for flere og bedre svømmeanlegg i Oslo. Det er også et stort behov for riktig tilpassede terapibasseng oppvarmet til 34 grader for den store andelen av byens befolkning med kroniske sykdommer og funksjonshemninger, samt eldre. Kommunen har ansvaret for habilitering og rehabilitering av kronisk syke og personer med behov for opptrening. Det ansvaret fordrer bedre kapasitet av varmebasseng med riktig utforming og høy nok temperatur.

Dagens kapasitet på offentlig tilgjengelige svømmeanlegg er ikke tilstrekkelig for innbyggernes behov, og i Oslo deler rundt 70 000 innbyggere hvert offentlige bad. Manglende kapasitet legger stort trykk på de eksisterende svømmeanleggene. Derfor er det både nødvendig å bygge nye anlegg, og å rehabilitere de eksisterende anleggene til en standard som dekker hele befolkningens behov.

Svømmeopplæring for barn og voksne

Vanntilvenning for barnehagebarn

Siden 2015 er det bevilget penger over statsbudsjettet for å gjennomføre vanntilvenning/ svømmeopplæring for barnehagebarn. I Oslo kan bydeler, frivillige organisasjoner og barnehager søke Statsforvalteren om tilskudd. Målet med tilskuddet er at barn i alderen 4-6 år skal få mulighet til vanntilvenning og svømmeopplæring, slik at de kan bli trygge i vann og utvikler sine svømmeferdigheter. Tilskuddet skal i sin helhet brukes til aktiviteter knyttet til vanntilvenning og svømmeopplæring for barna. Kostnader til transport til/fra svømmehall kan også dekkes av tilskuddet.

Svømmeopplæring i Osloskolen

I 1938 kunne alle barn i Osloskolen svømme. 87 år seinere er situasjonen en helt annen. Tallene for svømmedyktighet blant fjerdeklassinger i Oslo har vært bekymringsfullt lave gjennom flere tiår. Oppdaterte tall fra sommeren 2024 viser at svømmeferdighetene synker i store deler av Oslo. I 10 av Oslos 15 bydeler har andelen svømmedyktige fjerdeklassinger falt sammenlignet med for fem år siden. Svømmeferdighetene er samtidig svært skeivt fordelt mellom øst og vest i byen vår: i bydel Stovner besto bare fem prosent av elevene svømmetesten, mens 88 prosent av elevene i Nordre Aker besto.

Det er Oslo kommune, som skoleeier, som er ansvarlig for at alle sju-, ni- og tolvåringer faktisk har svømmekompetanse.

Læreplanen som trådte i kraft i august 2020 har følgende

kompetansekrav: *Kompetansemål etter 2. trinn:*

Mål for opplæringa er elevene skal kunne leike og utføre grunnleggjande øvingar med tilvenning til vatn, som å dykke, flyte, gli, skape framdrift, hoppe uti og orientere seg i vatn

Kompetansemål etter 4. trinn:

Mål for opplæringa er at elevene skal kunne vere symjedyktig ved å falle uti på djupt vatn, symje 100 meter på magen, og undervegs dykke ned og hente ein gjenstand med hendene, stoppe og kvile i 3 minutt (imens flyte på magen, orientere seg, rulle over, flyte på rygg), så symje 100 meter på rygg og ta seg opp på land

Kompetansemål etter 7. trinn:

Mål for opplæringa er at elevene skal kunne vurdere sikkerheit i uteaktivitet og naturferdsel og gjennomføre sjølvberging i vatn.

Oslo har vært blant kommunene i landet som har hatt færrest svømmeundervisningstimer. Fram til 2015 fikk Oslo-elevene bare ti timer svømmeundervisning totalt før de gikk ut av 4. klasse, mens elever i Trondheim fikk 24 timer og Tromsø-elevene fikk hele 45 timer i bassenget. Elever i Oslo-skolen fikk doblet antall svømmetimer fra 2015, men Norges Svømmeforbund mente at de burde hatt det dobbelte, altså over 40 timer, for å ha realistisk mulighet til å nå kompetansemålene.

På tross av denne situasjonen, har det borgerlige byrådet ikke uttrykt noen ambisjoner om å forbedre svømmeopplæringa i Oslo-skolen. Tvert imot. Da Ungdommens Bystyremøte stemte fram flere svømmehaller og mer svømmeundervisning som en av sine fem prioriterte saker høsten 2023, så var det bare Rødt, SV og MDG som støtta ungdommens krav i bystyrebehandlingen.

Svømmeopplæring for voksne

Barn og unges svømmeferdigheter henger nøye sammen med deres foreldres/foresattes svømmeferdigheter. Voksne som er trygge i vann og liker å bade introduserer gjerne sine barn for bading og bidrar til at de lærer å svømme. Men mange voksne i Oslo kan av ulike grunner ikke svømme, og unngår derfor aktivitet i og ved vann.

Det finnes vanntilvenningskurs og svømmeopplæring også for voksne, men kursene kan være vanskelig tilgjengelig pga. rammer som pris, tidspunkt og sted for kurs. Ideelle organisasjoner tilbyr til tider svømmekurs for voksne, men behovet er definitivt større enn tilbudet. Samtidig vet vi at innbyggere som har behov og ønske om å delta hindres av mangel på kultursensitiv tilnærming ved svømmekurs.

Prisnivå på offentlige bad

Per mars 2025 er billettprisen på Oslos offentlige bad 170 kr for voksne, 120 kr for honnør/student og 35 kr for barn under 18 år. Det er mulig å kjøpe klippekort, 3-månederskort, halvårskort og årskort, som vil bli billigere i lengden om en benytter offentlig bad ofte, men et halvårskort for voksen koster 3815 kr og dette er en stor utgift som mange lavinntektsfamilier ikke har råd til.

I juni 2023 fikk Rødt i bystyret gjennomslag for halvering av billettprisene ved alle offentlige bad, til 80 kr for voksen. Dette i forhandlinger om revidert budsjett med Ap/Sv/MDG-byrådet. Da Høyre/Venstre-byrådet overtok makta høsten 2023 mer enn dobla de billettprisene, og en enkeltbillett for voksen kostet 165 kr i 2024. I januar 2025 økte enkeltbilletten til 170 kr. Det borgerlige byrådet viser liten forståelse for hvordan høye billettpriser påvirker mulighetene for vanlige folk i byen vår.

Badetilbud til personer med nedsatt funksjonsevne

Det er unison enighet i Norge om at svømming, vanngymnastikk og varmtvannsbassenger/terapibad er avgjørende for folkehelse og livskvaliteten. Det er et politisk ansvar at mennesker med ulike funksjonsvariasjoner kan bruke og nyttiggjøre seg av byens badeanlegg.

Personer med nedsatt funksjonsevne opplever ofte at de ikke prioriteres i Oslo kommunes bassenger når det gjelder badetid, forutsigbarhet og regelmessighet. Den betydelige andelen av byens befolkning med kroniske lidelser som trenger terapibasseng for å vedlikeholde funksjonsnivå, forkorte aktive sykdomsperioder og lindre smerter, må lyttes til når bad bygges eller rehabiliteres. For eksempel er varmebassenget ved det nye Manglerud bad ikke utformet på en måte som gjør det mulig å drive den medisinske treningsterapien som tidligere ble tilbudt en betydelig pasientgruppe ved Diakonhjemmet sykehus og Radiumhospitalet. Dette er helt unødvendig, og kunne vært unngått dersom fagmiljøer, pasientorganisasjoner og brukere ble inkludert i forarbeidene. Det må også være et mål at byen har nok bassenger som er fysisk mulig å benytte for alle. Rødt mener at byrådet må utarbeide en handlingsplan som tar utgangspunkt i det reelle behovet til byens befolkning som helhet.

Vi vil understreke betydningen av terapibad med riktig utforming og temperatur (34 grader) for mennesker med funksjonsnedsettelse og personer med revmatiske plager. Medisinsk treningsterapi i varmtvannsbasseng innvirker positivt på bevegelse, funksjonsnivå og smertelindring. For dem det gjelder, var det fatalt at sykehus med terapibasseng i nyere tid har lagt dem ned (slik som ved Rikshospitalet, Radiumhospitalet og Diakonhjemmet). Argumentet for dette var at det er kommunen som har hele ansvaret, noe pasientene og fagmiljøene med rette protesterte mot. Faktiske situasjonen er likevel at Oslo kommune ikke bare har et ansvar, men også taper på de samfunnsmessige kostnadene av manglende tilbud om habilitering og rehabilitering av kronisk syke og skadde gjennom medisinsk treningsterapi i varmtvannsbasseng. Likevel har varmtvannsbassenget ved Ammerudhjemmet stått tomt siden 2020. Bassenget ble pusset opp og sto klart for gjenåpning i 2023, men kommunen vil ikke drive det selv. Stengte bad fører til redusert tilbud for blant annet personer med nedsatt funksjonsevne, revmatikere, pasienter i opptrening m.fl.

Sykehusene er ikke kommunens ansvar, men resultatet av nedleggelsene av Oslo-sykehusenes terapibasseng var like fullt et hardt slag for Oslos innbyggere. Samtidig er det bred enighet om at svømming, vanngymnastikk og varmtvannsbassenger/terapibad bedrer folkehelse og livskvaliteten. Bare svært få av byens sykehjem og eldresentre kan tilby dette. Det er et stort behov for terapibad ved flere av bydelens sykehjem og eldresentre. Slike bad må være en forutsetning ved bygging av nye anlegg.

Rødt vil:

- Gjeninnføre et minimum på 40 timer svømmeundervisning per elev i grunnskolen og at svømmeundervisningen starter tidligere

- Sørge for at alle skoler har tilgang til nærliggende badeanlegg, enten gjennom egne skolebad, flerbrukshaller eller nærliggende folkebad.
- Tilby gratis vanntilvenning for barnehagebarn i alderen 4-6 år, og sikre at transportkostnader dekkes fullt ut.
- Gi lærere og pedagoger som underviser i svømming, tilgang til regelmessig faglig oppdatering og kursing.
- At etableringen og driften av terapibad og svømmehaller sees som et folkehelse tilbud for byens innbyggere. Det må sikres at svømmehaller og terapibad er tilgjengelige og gratis
- Sikre at alle, uavhengig av funksjonsnivå, har lik tilgang til de nødvendige vannaktiviteter, blant annet gjennom at kommunen dekker transportkostnader til og fra offentlige svømmehaller og terapibad for mennesker med funksjonsnedsettelse
- Alle bydeler skal ha flerbrukshall med svømmehall.
- Redusere billettprisene på offentlige bad, slik at prisnivå blir et mindre hinder for deltakelse, folkehelse og svømmeferdigheter
- At det skal være gratis inngang for barn på offentlige bad

2. Tilgang til vannet

Oslo har en lang kystlinje, mange innsjøer og flere elver, men tilgangen til badeplasser er under press fra privatisering, nedbygging av natur i strandsonen, kapitalinteresser og byutvikling. Badeplasser er essensielle for folkehelsen og må være tilgjengelige for alle, uavhengig av inntekt, funksjonsevne eller bosted. Kun omtrent 40 prosent av strandsonen i Indre Oslofjord er tilgjengelig for allmennheten. Dette skyldes omfattende nedbygging og privatisering over flere tiår, til tross for byggeforbudet i 100-metersbeltet siden 1965.

Til tross for 42 kommunalt registrerte badeplasser, er tilgang til vann begrenset av privatisering av strandsoner og dårlig infrastruktur. Mange badeplasser mangler universell utforming, noe som ekskluderer personer med funksjonsnedsettelse. Samtidig bygges bolig- og næringsprosjekter langs sjøen som reduserer offentlig tilgjengelighet, slik som i Bjørvika.

Konkrete eksempler på privatisering:

Bygdøy (Huk): På populære steder som Huk på Bygdøy er det satt opp skilt som begrenser allmennhetens bruk av stranden. For eksempel står det: "Privat Strand: Denne private stranden er åpen for gjennomgang. Opphold, rasting og solbading er ikke tillatt."

Ormøya: Sammenlignende bilder fra 1947 og i dag viser en betydelig økning i antall badehus, trapper og flytebrygger langs strandsonen på Ormøya. Disse strukturene begrenser tilgangen for allmennheten og er ofte oppført uten nødvendige tillatelse.

Ekspropriering av strandsonen

For å sikre at Oslofjorden er en felles ressurs for allmennheten, mener Rødt at mer av strandsonen må eksproprieres fra private eiere. Det er fordi privat eid strandsone og bygging i strandnære områder stenger folk ute fra å bruke naturen samtidig som det

bidrar til økt belastning på fjordens økosystem. Ved å ekspropriere mer av strandsonen fra privat eie, kan kommunen sikre at de forblir tilgjengelige for fellesskapet, samtidig som miljøet beskyttes.

Utbygging langs fjorden stenger allmennheten ute fra friluftsliv og øker belastningen på allerede sårbare økosystemer.

Påvirkning fra kapitalinteresser og byutvikling:

Fjordbyen-prosjektet: Utviklingen av Fjordbyen har ført til omfattende byutvikling langs Oslos havneområder. Selv om målet har vært å åpne opp fjorden for byens befolkning, har det også medført kommersialisering og etablering av private næringsvirksomheter langs vannkanten, noe som har begrenset fri ferdsel og bruk for allmennheten.

Sørenga Sjøbad: Dette populære badeområdet er et resultat av byutvikling og tilrettelegging for rekreasjon. Likevel har det også ført til økt kommersialisering og potensiell ekskludering av enkelte grupper.

Rødt vil:

- Sikre universell utforming på kommunens badeplasser i Oslo, inkludert tilrettelagte stier, ramper og tilgjengelige toaletter.
- Utarbeide en plan for å sikre minst én badeplass i bydeler hvor det arealmessig er mulig.
- Sikre at strandsonen skal være et felles gode som ikke skal underlegges kommersielle interesser eller profittjag.
- At kapitalkreftene ikke skal diktere hvordan badeplasser og friområder ved fjorden brukes. Kommersialisering av disse områdene, der profitt står i veien for allmenn tilgang, gir økt privatisering og ekskludering. Rødt vil jobbe for at fjorden og badeplassene ved fjorden og i marka forblir offentlige og tilgjengelige, slik at nåværende og fremtidige generasjoner får nyte Oslofjorden uten å måtte betale for det eller bli stengt ute av kommersielle aktører.
- Foreslå å ekspropriere betydelige deler av strandsonen i Oslo, rekommunisere badeanlegg og forhindre at kapitalinteresser styrer badeplasser og friluftsområder, vil Rødt sørge for at Oslofjorden blir bevart som en felles ressurs for fellesskapet.
- Rekommunisere offentlige badeanlegg for å sikre lik tilgang til rene, trygge bad for alle. Dette vil også sikre at kvalitetskrav til renhold og drift opprettholdes.
- Stille krav om at nye utbyggingsprosjekter i strandsonen inkluderer offentlig tilgjengelige badeområder.
- Øke tilskudd til vedlikehold og opprustning av eksisterende badeplasser, inkludert parkeringsplasser og sykkelstativer.
- Styrke Plan- og bygningsetaten med midler til deres arbeid med å tilgjengeliggjøre strandsonen slik at etaten har midler til å utvide sitt strandsoneprojekt til å gjelde

- for hele Oslos strandsoner, inkludert Bygdøy.
- Sikre fri og gratis tilgang til alle badestrender i Oslo. Ingen skal måtte betale inngangspenger for å benytte seg av strandsonen.
  - Sikre at strandsonen er bedre tilgjengelig for alle. Støtte skilting og opparbeidelse av nye stier som gjør flere deler av strandsonen tilgjengelig for allmennheten.

3. Fjord, vann og miljø

Rødt Oslo ønsker å sikre at Oslofjorden forblir et rent, trygt og bærekraftig område for både nåværende og fremtidige generasjoner. Rødt ser på miljøet som en grunnleggende del av folks liv og velferd, og jobber for at naturressursene forvaltes med omtanke, respekt og ansvar. Fjorden skal være for folket, ikke for kapitalen, og naturens helse skal alltid prioriteres over profitt.

Oslofjorden er under sterkt press. Klimaendringer, forurensing og annen menneskelig aktivitet truer Oslofjorden sitt sårbare økosystem. Dette påvirker ikke bare miljøet, men også befolkningens mulighet til å nyte og bade i fjorden.

Tilstanden i Oslofjorden har blitt så kritisk at bading flere steder er farlig. Forurensing har gjort fjorden til et giftig miljø. Nitrogen og fosfor fra landbruket, miljøgifter fra industrien og forurensing fra cruiseskipene raserer miljøet i fjorden og ødelegger vannkvaliteten. Temperaturøkning og surere hav som følge av klimaendringer bidrar i tillegg til å endre på økosystemene, slik at eksisterende arter i verste fall kan dø og nye, uønskede arter får etablere seg.

Rødt har en tydelig politikk for å beskytte fjorden, vannet og miljøet, og for å sikre Oslofjorden som en ren, trygg og tilgjengelig ressurs for allmennheten. For å redde fjorden som økosystem er det avgjørende å ta kraftige grep for å stoppe forurensning fra de ulike utslippskildene. Inngrep på land, som bygging i strandsonen, øker belastningen på økosystemet til fjorden og stenger allmennheten ute. Byutviklingen både på land og til havs må ta hensyn til miljøet for å unngå ytterligere skade på fjorden.

Rødt mener beskyttelse, bevaring og restaurering av miljøet ikke bare gagnar naturen, men er en forutsetning for livskvalitet og velvære for innbyggerne i Oslo. Derfor er det avgjørende å bevare og restaurere det biologiske mangfoldet i og rundt Oslofjorden.

Rødt mener også det er viktig å inkludere innbyggerne i prosessen med å utvikle og gjennomføre miljøtiltak for å gi eierskap til fjordens fremtid og engasjement for bevaringen av deres naturomgivelser.

Rødt vil:

- Forby cruiseskipanløp i Oslo.
- Kraftig redusere utslipp fra kildene til forurensing av Oslofjorden.
- Restaurere habitater og mangfoldet av dyreliv og vegetasjon i og rundt fjorden.
- Sikre at det finnes trygge, tilgjengelige badeplasser både i marka og langs fjorden.
- Sikre at verneområder opprettholdes

- Sikre at byggetiltak i strandnære områder skjer med stor varsomhet for å unngå skade på naturlige habitater.
- Jobbe for å styrke samarbeidet med lokalsamfunn, organisasjoner og forskningsmiljøer for å utvikle effektive løsninger på miljøutfordringene i og rundt Oslofjorden.
- Forby bunntørling i Oslofjorden.
- Styrke samarbeidet blant kommunene rundt Oslofjorden om tiltakene.